

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošljaj-
njem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četr
leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila,
koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list
brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem
trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr.,
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ob prihodu Nju ces. visokosti cesarjeviča Rudolfa in cesaričinje Štefanije na Mali Štajar.

1.

Kaj šum li pomèni veselí,
Ki danes do nêba doní?
Kaj hrup po slovènski deželi
Takó se radóstno glasi?
Kaj klici čujó se stotèrni
In vrišč se razlega nezmèrni?

2.

O' dnes nam radósti, veselja
Prepolne so prsi, kipé!
Saj nam že izpolni se želja —
Že dolgo goji jo srce —
Da Tebe slavimo udani
In Tvojo družico na strani.

3.

O blagor na Tebe rosijo
Nebesa, cesárjevič, naj!
Ti z milo rokó domačijo
Boš našo še vladal kedaj.
Da sreča varuje Te mila,
Nam zvesta prosijo čutila!

4.

I Tebi srce se nam klanja,
I Tebi, visôka gospâ,
Tvoj mili obraz nam oznanja,
Da dobra in blaga si vsa.
Osode Te roka ne vdarja,
Naj sreče le sije Ti zarja!

5.

Naj tôraj radóst se razléga
V slovensko deželo okrog,
V planine, doline naj sega,
Odmeva naj polje in log,
Naj čujú slavimo vsi: Slava!

Liberalizem „v kladi“.

(Konec.)

Ako jemlje človek zmirom z vršaja, to se zna, da mu ga kedaj zmanjka. Iskati si mora zato drugih še o pravem času sicer nima zastonj imena, da zapravlja, ampak gre mu še tudi ime, da dela to brez glave. Zadnje se liberalcem ne more reči. Kar se tiče njih samih tistih, ki so bili na vrhu, polnili so si žepe, ne da bi si bili vest izpraševali, je-li to tudi v redu.

Kar se tiče pa potlej državnih stroškov, jemali so za-nje, kjer so čutili, da bi se kaj dobilo. Sprva so bila državna posestva, le-ta so spravili srečno na bobenj, ni pa se poznalo, da bi bila država za-nje dobila denarja, toliko, da bi bilo kaj zaleglo. Ko je potlej drž. posestev zmanjkalo, vrgli so se na dolgove. Lopov, ki nima dolgov, zakaj bi jih torej ne dobila še država več, kakor jih je že imela. Malo pa jih že tudi dotlej ni bilo.

Primankljeja je pri tem leto na leto več bilo. Novi davki so nekaj vrgli ali bilo je še vse premalo, kajti naprave, ki so jih liberalni ministri ali sami radi ali pa na željo liberalnih poslancev vpeljali, požirale so z vsacim letom več denarja. To bi bilo ljudem oči odprlo, in to čisto lahko, ko bi si možje ne bili vedeli pomoči.

In v tem so bili v resnici mojstri. Iz ene strani so imeli zmirom polna usta lepih besed o svobodi in napredku. To je že navadne ljudi mamilo, iz druge strani pa so vedeli stroške razdeliti. Vsega vlada na Dunaju ni smela plačevati, to bili preogromni stroški, tedaj pa so stroškov veliko vrgli ven, v dežele, v okraje, v občine. Vse te stranke so jih nekaj dobile, ali vseh ne, kajti po takem bi jih bilo tudi letem kmalu preveč postalo. Zato jih je nekaj si vlada na Dunaju pridržala.

V stroške so se tedaj delili država, dežele, okraji in srenje, vsaka nekaj, največ se vé, da še država. Ljudem, ki so se liberalnih misli navzeli, bilo je tako po volji, dalje od nosa niso videli in bili so veseli liberalizma. Tu in tam se je pač kaj treznih mož dobilo, ki so izprevideli to sleparijo ali zoper njo niso vedeli pomoči. Ostali so tihi ali pa so jih drugi, liberalizma še pijani, preupili.

Ostalo je pri tem tedaj posebno v nemških tudi v ~~urugian~~ ^{urugian} še sedi nemškutarija za mizo, Taaffeja pač ima željo, da ~~ustni~~ ^{ustni} vlada grofa naprej v dolgove. Ali ona ima to nevoljo, da se ne more ali noče čisto liberalizma otresti. Liberalizem še sedi vedno za mizo in tirja še prej ko slej svojo pečenko.

Tudi odtodi torej ni upanja, da pride pomoč. Kogar ne tišči čevlji, on pač ne vé, kake

da so bolečine, ki jih dela. Iz druge strani, od tistih, ki dobi vse te davke na koncu v svoje davčne knjige, od kmetov prihaja sedaj drug veter. Njim, tudi nemškim je postalo preveč davkov. Ne vedó si pomagati. Z liberalci so doslej držali, čez drn in strn so šli z njimi. Liberalna gospoda bila jim je po polnem možgane zmedla. Straha v prosu, poslovenjenje vseh, tudi nemških krajev so jim kazali in to jih je še bilo delj časa mamilo.

Sedaj, če nas vse ne moti, pa so razpoznali, da je bila in je sleparija — to poslovenjenje. Tega niso nikjer doslej še našli, pač pa, da so se jim žepi izpraznili. Sedaj se začno gibati zoper svoje jerohe — zoper liberalce.

Časnik — na Dunaju — izhaja le za Nemce ali sedaj že predlaga, naj se, če je mogoče rešiti kmeta, ne plačuje davek več v denarju, ampak — v pridelkih. Denarja za davek, pravi, ne zmore več kmetovalec.

Navlašč skoraj in ob istem času ima bauernverein za Mariborsko okolico enako misel ter prosi svitlega cesarja, naj se jemljó poslej davki v pridelkih, kakor jih zmore kmet. Ta prošnja ima v resnici veliko za-se, vendar pa deva nemške in če je še tacih kje, nemškutarske kmete v posmeh. Kdo je gnal davke tako visoko? Liberalci. Kdo je odpravil davke v pridelkih? Liberalci. Koga so doslej le ti kmetje podpirali, koga so volili, če so mogli, za poslanca? Liberalce.

Prošnja tedaj, naj svitli cesar seže sedaj nazaj na prejšnje davke, na davke v pridelkih, — ta prošnja bauernvereina je najhuja priča za to, da je liberalizem trinog in tak, ki maže ljudem ustne z maslom, noge pa jim v istem hipu deva v klado. Kmet tedaj, ki potegne kedaj z liberalcem in kar je pri nas eno, z nemškutarjem, rine s tem ob enem svojo nogo — v klado.

Gospodarske stvari.

Bolezen na nogi pri kurah.

Vsaka žival ima svojega sovražnika in najmanjši sovražnik ji ni bolezen. Da ni brez njih tedaj tudi kura, ta ljubeznjiva živalica, ki ti razkraspava po dvorišču, se lahko verjame. Kdor pa opazuje kuro po vsem njenem gibanju, on zna, da so pri njej razne bolezni mogoče in tudi za njeno življenje nevarne. V bolezni, o kateri dnes govorimo, ne gre sicer kuri za življenje, za kožo pa ji gre — na nogi.

kur, najraje pa pri večjih vrstah, pri bramah in košinkinah. Noge so živali, kakor da je stopila pri kakem zidarju v službo ter mu nosi malto. Kdor pa ji pregleda to malto, izpozna, da dela te izrastke pršica ali kršelj (derma

toryetes mutans), živalica, ki je neznano majhna ali množi se sila hitro. Sprva se kaže ta vjedalka v malih belo-sivih progah; le-te postajajo čedalje večje, naredé škorjo in belo sive kraste, ker imajo živalice ščitke na nogah in na gornjih plateh. Ker se zajedajo v kožo, se ta vžge, oteče in se gnoji. To vse daje potem kurji nogi podobo, kakor da je bila v malto stopila.

Semttertje postane noga sila debela ter hodi kura le s težavo. Bolečine pa so tudi precej hude, vzlasti po noči, ko se kršlji zajedavajo globlje v kožo. Ti kršlji so namreč ponočnjaki ter gredo v noči na svoje veselje. Ker se ta golazen vedno premiče v koži, za to srbi kuro in žgé, da sirota ne more priti do miru. Ako živé kure na toplih gredéh, množijo se te zajedavke na njih sila naglo in okužijo lahko vso perjad.

Kakor se računa, rodi se iz ene zajedalke $1\frac{1}{2}$ milijona novih živalic v enem letu. Ako ti je za to, da jih odpraviš iz svojih kurnjakov, treba ti je najprej bolne kure ločiti od drugih in potem ves kurnjak lepo izčistiti. Stene se obelijo na novo in apnu se pridene nekaj karboline kisline. Grede, na katerih sedé kure, omiješ s kropom in omažeš s karbolino vodo ali tudi s petrolejem. Gujezda pa odpraviš in kar je še drugih reči, ki se ne dajo dejati v stran, to se omije in s petrolejem pomaže, nastelj pa se sežgé.

Živalim, ki so bolne, se najprej omehča krasta in zatem odpravi skorja z nog, z glave ali grebena. Navadna debela mila se namaže na debelo po nogah ter se pusti po 24 ur na njih. Potem pa se izomije s toplo vodo in kolikor je moči, odpravi se krasta. Sedaj se začne še le pravo zdravljenje. Napravi se karbolina maža, 1 del karbole se vmeša v 10 delov maše ali tudi 1 del kreosota v 20 delov mašče. Tudi petrolej velja.

Tudi peruvanska maža se priporoča v to, treba jo je večkrat vtreti v bolne noge. Čez osem ali deset dni se maža sopet vtere, da vkonča kršlje, če so kje v tem času že izlezli. Potem pa namažeš bolne dele z vaselino ali z maslom to pa za to, da ne bode kure toliko srbelo in bode torej ležje mirna ostala.

Ker se včasih prikaže ta bolezen tudi na drugih delih života, treba je kuro dobro pregledati in potem tudi na taci krajih, kjer bi bile take kraste, ravnati, kakor smo zgorej rekli. Vidi se torej, da je mogoče bolezen odpraviti, ali treba je za to vendar le truda in pazljivosti. Najbolje je, seveda, kajti s tem zabrani se marsikateri bolezní vhod do perjadi.

Sejmovi. Dne 29. oktobra v Koprivnici. Dne 2. novembra v Lučanah, v Stradnu, v Vi-

tanju in v Podčetrtku. Dne 3. nov. v Gradcu in v Pišecah.

Dopisi.

Iz Vitanja. (Vmeščenje novega župnika) Sijajno je bilo slovo, katero so Celjski narodnjaki priredili dne 18. oktobra zvečer odhajajočemu gospodu Celjskemu vikarju, še sijajniši bil pa je vzprejem, katerega so pošteni Vitanjski farani v četrtek dne 20. oktobra pripravili svojemu novemu g. župniku, veleč. g. Jožefu Žičkarju. Na raznih prostorih postavili so bili slavalokov s primernimi napisi. Šolska mladina in prav lepo število faranov z odbranimi moži na čelu, šlo je novemu g. župniku nekoliko pota nasproti ter so jih spremljali v dostojno okrašeno cerkev Matere Božje na hribcu. Zvonov milo petje vjemalo se je prav lepo z odkritosrčnimi pozdravi osrečenih faranov. Topičev mogočni grom oznanjeval je veselje Vitanjskih faranov še njihovim dalnjim sosedom. Še bolj odmevale so stare Vitanjske planine od mogočnega bobnenja možnarjev v soboto večer in 21. nedeljo po binkoštih od ranega jutra blizo do mraka, kajti na ta dan je bilo napovedano kanonično vmeščenje ali inštalacija novega g. župnika. Ob 10. uri bil je ves trg poln faranov ter ptujcev, ki so od blizo in daleč prihiteli k tej svečanosti. Točno ob pol 10. vvrstil se je slovesen obhod iz farovža v „poletno farno cerkev“ M. B. na hribcu. Spreddaj stopala je dolga vrsta hrabrih kmetov, od zadaj pa vrlih kmetic; v sredi videl pa si novega čast. g. župnika, vstric Novocerkovškega dekana, preč. g. Karola Gajšeka, duh. sovétnika in župnika na Dobrni. Obdajalo nju je več duhovnikov in nekoliko prav odličnih svetovnjakov iz Celja in od drugod. Zamolčati ne morem imena preblag. g. c. kr. dvornega svetnika Vasiča, ali pa blag. g. dr. Srneca iz Celja. Spotoma molil se je na glas sv. rožni venec. V cerkvi vršilo se je pred velikim oltarjem vmeščenje novega g. župnika po škofijskem obredniku. Dasiravno so bile molitve vse latinske, jih je kmet, kakor gospod prav pazljivo poslušal. Bila se je med tem cerkev do zadnjega kotca napolnila; došlo pa je bilo zdaj tudi več bolj oddaljenih gg. župnikov, naj bi se tega veselega dne novega svojega g. tovariša vdeležiti. (Konec prih.)

Iz Središča. (Opazke.) Prišla nam je te dni v roke knjižica s sledečim naslovom: „Letno poročilo dvorazredne lndake ... izdal in založil Fran Rakuša, nadučitelj“. — Pri naših ljudskih šolah na deželi še do zdaj nismo opazili takšnih poročil. Da, še celo v naših mestih in trgih jih nahajamo le redko. Na prvem mestu te brošurice je tiskan članek:

„Kedo kaznuje stariše zamudnih šolarjev?“ Hvaliti moramo g. Rakuša, da podučuje prosti narod, ter še celo denar žrtvuje v ta namen. Spis ta je prosto in v obče precej dobro pisan, nekatere reči pa nam vendar nočejo ugajati popolnoma. Uže to, če g. Rakuša učitelje le „sedanje šole“ hvali, da so za stariši največji dobrotniki mladine, ne dozdeva se nam povsem istinito. Kar hočemo zdaj povedati, ne tiče se g. R., ker ga poznamo itak kot izvrstnega narodnega učitelja, tudi ne v obče slovenskega učiteljstva. V drugih krajih je menda v tem oziru na boljem. Tiče pa se našega Ormoškega okraja, kjer smo res gledé učiteljstva pravi siromaki. Da tedaj pridemo k reči, uprašamo g. R., ali so res tudi tisti učitelji največji dobrotniki otrok, ki ubogim učencem z nemilo silo in z zanemarjanjem vseh drugih potrebnih predmetov ubijajo nemščino v glavo samo zato, da bi dobili judeževe groše, ali pa vsaj petletni prigrizljaj? Kaj rečete, g. R., k tem dobrotnikom mladine? Če tudi ti učitelji res, kakor Vi pravite, otrokom „sè svojo lastno ruto mokre noseke brišejo“, „jih učijo delati križ“, (!?) „jim sezuvljejo čevlje“ itd. — so-li radi tega uže njihovi največji dobrotniki? Vlečejo-li samo za to svojo plačo kot učitelji? Mi smo drugega menjenja. Učitelji imajo otroke učiti za praktično življenje. Nemščina pa jim v praktičnem življenju ne koristi, uže iz tega prostega uzroka ne, ker se je ne naučé. Drugega dobička iz takšne šole nimajo, kakor da iz nje izstopivši sovražijo vsako knjigo, ker se jim je v šoli z nemškimi „šprahleri“ tako neusmiljeno nagajalo. Ali morebiti porečete, da so jim na dobiček nemške pesmi, katerih se morajo v nekaterih šolah našega okraja učiti, ne da bi jih umeli? Spominjam se dobro, da se je pred nekaterimi leti v neki šoli našega okraja pela celo „Wacht am Rhein“. Če se še poje zdaj, ne vem. (Konec prih.)

Iz Ribnice. (Dostavek.) Zelo nas veseli, da smo vendar enkrat nekaj o cerkveni slavnosti v Ribnici in Janževem vrhu slišali. — Čudno se nam pa zdi, da dopisnik v svojem dopisu tudi Lehničanov in drugih dobrotnikov, kateri so tudi precej veliko k tej slavnosti pripomogli, ni niti omenil. Dobro bi še bilo omeniti, da se je lepe procesije od Papertnikove — ne od Popotnikove — kapelice vdeležilo veliko belih deklet, katera so z zalami ^{in belimi okinčani križ in jabolko nosila, ka-} pod vodstvom g. naučitelja, v Lehnensko šolo

Iz Žalca. (Zahvala.) Gospod Janez Hausenbichler, naš znani rodoljub in pravi šolski prijatelj, je povodom svojega potovanja na Dunaj kupil žalske šoli vže dolgo zaželeni tellurij. t. j. učilo kazoče, kako se zemlja z mescem suče okoli solnca. Za ta krasen dar, ki stane

blizo 30 gld., kakor tudi za dariteljevo obče pripoznano ljubezen do šole in šolskih otrok, s katero vže več let ob sklepu šolskega leta z odprto roko razveseljuje naše marljive šolarje, izrekam blagemu dobrotniku v imenu Žalske šole prisrčno zahvalo.

J. Kocuvan,
nadučitelj.

Iz Slatine. (Iz otroškega življenja.) Angelj varuh je obvaroval nedolžnega otroka pred gotovo smrtjo. Pri Malegarji se je nastanil nek profesor iz Gradca. S seboj je imel celo rodovino, bolenega fanta pa druga 2 cve-toča otroka, dekle in fantiča pri 4 in 5 letih. Kakor so že otroci navajeni, vteknejo se v vsako reč. Nevarnosti ne poznajo. Dne 14. septembra pred odhodom, stal je velik voz pred hišo. Otroka sta bila brez varuha. Tedaj se pa spravi fant na voz, dekle pa vlačí v oje semtertje. Na enkrat spravi voje tako daleč, da se voz premakne. Od hiše proti hlevom je pa vozna cesta zelo strma. Voz se zažene in leti v najhujem diru navzdol, fant pa stoji na sredi voza in si glasno uška, kakor bi se zibal. Le par stopinj še in voz bi se bil lahko prekopicnil in bi dečka zmučkal. Stariši in varuhinja zaženejo v svoji obupnosti strašen krič. Že si mislijo, da se bo otrok na kose razletel, pa angelj varuh ga je obvaroval. Os se zarije nanagloma v kup zemlje, deček pa svojim z roko maha in največje otroško veselje se mu bere na licu. Niti ne prevrže se po vozu.

Iz Zdol. (Utrinek.) V nedeljo, dne 23. oktobra smo videli pri nas na nebu nekaj gorečega, velikosti meseca in s sila dolgim repom. Bilo je, kakor zvezdin utrinek. Hitro je šlo, ter se je videlo le do dobre ure časa. Kaj je to bilo, ali je kak „balon“ ali kaj? Ne vemo. Čudno je bilo videti. (Ugenili ste sami, kajti ta utrinek videli so tudi drugje. Ured.) — Naš g. učitelj nas je zapustil. Kakor smo videli, je težko odhajal od nas in tudi mi smo mu žalostni voščili srečni pot. Sedaj pa želimo, da bi prišel mesto njega učitelj, ki bi opravljal svojo imenitno službo, v cerkvi in v šoli pri otrokah, župljanom na veselje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor je že volil v delegacijo, znamenje, da so njemu ure štete. V soboto dne 29. bode brž za to leto zadnja seja Dr. Gregorec je v četrtek dne 20. oktobra govoril ter je razkoval krivice, ki se godé štaj. in koroškim Slovincem, izlasti gledé ljudske važen snod na Dunaju, vendar je bila zadnja seja. Čemu je veljal le-ta shod, to pa se ne zna za gotovo. — Cesarjevič Rudolf se je s svojo prevzv. soprogo, cesaričinja Stefanijo, pripeljal v ponedeljek dne 24. oktobra na Stajarsko zemljo. V Mürzzuschlagu sta ju vzprejela

c. kr. namestnik, baron Kübeck in dež. glavar, grof Wurmbrandt. V Gradcu se jima je napravil sijajen vzprejem, župan dr. Portugal in nešteta tolpa ljudi ju je pričakovala na kolodvoru. Vse mesto je bilo polno kinča, ljudstva se je kar trlo po ulicah, koder sta prišla visoka gosta. — Nemški „bauernbund“ lovi tudi slov. Korošce v svoje mreže. Če sodimo po možéh, ki so temu društvu na čelu, ni ono nič kaj za slov. kmeta. — Potreba posojilnic, ki bi kmetu priskočile v sili, ne da bi bilo za to treba velikih pisarij, kaže se tudi po slov. Koroškem, doslej imajo še samo tri v Št. Jakobu, v Plajbergu in v Ločah. — V Borovljah se je dne 23. oktobra odprla nova strojnica za puške. Upa se, da bode dela imela dovolje. — V nedeljo večer je bila slavnostna beseda čitalnice v Ljubljani, v resnici sijajna petindvajstiletnica. Dež. predsednik, baron Winkler, župan Grasselli in veliko druge odlične gospode se je te besede vdeležilo. — Na Notranjskem imeli bi radi poslej vsako leto okr. živinsko razstavo, razstava pa naj bode vsako leto na drugem kraju. Ako se jim vresniči ta želja, bode iz nje gotovo koristi za živinorejo. — Gorica ima sedaj razstavo v palači grofa Attemsja. V njej se vidi lepih podob in izdelkov, kakor se dobodo po mestu, obiskuje pa jo le malo ljudi. — Uno soboto je bila naša cesarica na gradu Miramare pri Trstu, potem pa se je peljala po morju naprej na otok Krk. — V Trstu so se prikazale osepnice, k sreči pa še niso segle okoli po mestu. — Nabiranje za spomenik pok. urednika V. Dolenca je c. kr. namestništvo v Trstu ustavilo, zakaj pa, to še ni znano. — Mesto Pulj dobode električno razsvetlavo, priprave za njo stojé mesto 40.000 gld. — Pritožba mesta Zagreb zoper hrv. bana pride vendar-le do svitlega cesarja. Podžupan Crnadak ima jo nesti na Dunaj. — Ogersko ministerstvo nima sedaj nič kaj težave v drž. zboru v Pešti. Kar želi, to mu stori večina, samo to mu je treba, da osoli svojo predlogo madjarski. — Primanjkljaja je več kakor 18 milijonov, za 3 milij. ga je manj, kakor lani, pa ga je vse eno veliko.

Vunanje države. Sedaj gre sopet glas, da pojde Bolgarski knez, princ Ferdinand, to jesen na Dunaj, potem pa v London in Rim. Če pojde pa tudi v Petersburg, ni znano. Razkolniškega nadškofa Klementa, kakor se sliši, knez ni vzprejel. To ni prav verjetno. — Srbski kralj se je vrnil v Beligrad, Rističevo ministerstvo stoji trdno ter še ima kraljevo zaupanje. Ako je res, dela Ristič na to, da se snide kralj s bolgarskim knezom, da se snide imel lahko dobre nasledke za obe deželi, toda ni še verjetno, da pride do njega. — Kod se kje vrne ruski car domov, ali pojde skozi Berlin ali pa se ga izogne, to je še vedno vprašanje in še ni mogoče na nj odgovoriti. Zoper

to, da pride car k nemškemu cesarju, dela bojda sedaj Bismarck, to pa iz jeze, ker ni sam bil mogel carja pripraviti, da se snide z nemškim cesarjem. — V Lipsiji ste se zrušili dve močni banki ali družbi za denar, zgube bodo vsled tega, posebno pri denarnih možéh v Berlinu, velike, že sedaj se zna za zgubo 14 milij. — Delalci brez dela so v Londonu še vedno brez kruha, ne čudimo se torej, če slišimo o njih razgrajanju, pač pa se čudi človek, pokaj da vlada ali mesto samo ne skrbi, da dobodo dela. — General Caffarel, tisti, ki je pomagal ljudem do križcev za drag denar, je odpuščen iz vojaštva ter sedi sedaj v zaporu mestne ječe v Parizu. Zapletenih pa je brž več izmed višje gospode, govori se celo o zetu predsednika Grevyja, da nima v tem čistih rok. To je pač umazano perilo. — Na Španjskem je v trdnjavi Gibraltar, ki je v lasti Anglije, nastal razpor med vojaki, segli so bili že za orožje ter se nekaj njih ranilo. — Italija misli v resnici na vojsko z Abesinijo za voljo Masave, več vojaštva pa še ni odposlala tje. Kralj Neguš zanaša pa se na rusko pomoč in ima že sedaj več ruskih oficirjev v svojih vrstah. Po takem bi si Rusija in Italija doli v vroči Afriki križali meče! — V Rim je prišlo zadnje dni veliko francoskih romarjev k sv. Očetu. — Grški kralj je sopet v Atenah, ljudstvo ga je lepo vzprejelo in bode on kmalu sklical drž. zbor, da reši svoje delo. — Maroko, dežela na severni strani Afrike, ima v svojih južnih delih ustajo. Uporne čete so napadle vojščake bolnega sultana ter so jih po polnem premagale. Padlo je teh pri 500 mož. — V Heratu, v Aziji, ujela je tamošnja oblastnija 300 mož, vsi imajo ruske potne liste, misli pa se, da so vojaki, ki čejo na pomoč k Ejub-hanu. Le-ta bi rad sedanjega hana v Afganistanu vrgel s prestola ter se potlej sam na nj usedel. Do prestola ima mož nekaj pravice.

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta:

Po letu, kedar je največa vročina, ne grem rad po svetu; takrat se doma še v senci potim. Nekaj je tega krivo se vé, da vroče poletno solnce, nekaj pa tudi ona tolšča, ki jo nosim pod kožo. Komaj pa so minoli vroči — pesji dnevi, me že zopet mika „rajžati“, ali po slovenski — potovati ali — počivati. Metodi, apostol tudi Slovencev, in klečal bi rad na grobu sv. Janeza Nepomučana v Pragi. Vsako leto nekam imam! dokler cesar dopusti, in so še mlajše kosti.

Po železni cesti najbolj brzo vozijo, tedaj pa le na postajo. Toda ne mislite, da je romati

ravno preveselo, tudi tačas ne, če se človek prav po železnici vozi; dobro veste, da kristjani za pokoro romajo.

Vi bi radi vedeli, koliko nas je šlo na božjo pot? Na tem je prav malo ležeče, ali to veste ali ne, pa če hočete to na vsak način zvedeti, pa vam tudi lahko povem, koliko nas je bilo: dva sva bila — vsaj navadno!

Prva nevolja naju učka na kolodvoru: železni voz se je za celo uro zakasnil, ljudi pa, ki bi jo radi na sever — proti Dunaju — naveli, se je vse trlo. To je bil žalosten glas, toda bridko zdravilo se vzame na sladkorju, in tudi zdaj je železniške uradnike, da si že pozno večer, še dobra mišer srečala: vredijo namreč nov vlak, ki je potem rednemu vlaku pot pripravi tujan do Dunaja, in je tudi naju tje privlekel. Mi smo prišli jutri ob šestih na Dunaj; kedaj pa je redni vlak za nami prikimal, tega pratika ne pravi.

Po noči smo menili spati. Bi že bilo, da se ne bi tudi ženske yozile, in da ne bi vsako uro tako rekoč prišel drug nadzornik naših potnih listkov ščipat. Moj listek je bil že celó zelen od same jeze. Ko bi bilo več vere med nami, bi se drug na drugega bolj zanesli; zdaj pa eden drugemu ne zaupa, zato pa je v vsakem stanu toliko nadzornikov, da se komaj drug drugzega izogibljejo, katerih nekda ni bilo, pa jih zopet ne bode treba, če se bode vera med nami vnovič ukrepila.

Ko na Dunaj dospemo, se mi vtrga ruča na potni torbi. Toda ker je že vaje romar, nosi s seboj nit in iglo, in takoj je bila ruča zopet v dobrem stanu.

Najina izvoljena gostilnica je bila „Zlato jagnje“. Da bi nekaj prihranila, sva se peš tje napotila; toda na Dunaju je trda pot, bolj ko v Slovenskih goricah, in zato sva se, ko sva se navolila iti, še tudi vozila.

Ko sva se v gostilnici olikala, kakor se za cesarsko mesto spodobi, greva cerkve iskat. Bolj po sreči, kakor pameti prideva v tisto cerkev, ki so jo z velikimi stroški presvitli naš cesar sami postavili v zahvalo na čast Božjemu Odršeniku, ki jih je ovaroval leta 1853 hude smrti, ko jih je neki madjarski krojač menil na ulici z nožem v zatilnik zabosti. Takove cerkve zamorejo samo cesarji staviti. Cerkev je zidana v čistem gotiškem slogu. Moj gospod pajdaš je godrnjal, zakaj da je pri velikanski cerkvi taki

Smesmea za grad.

(Dalje prih.)

je prišel v neko mesto. Brž je poslal k županu, naj bi pripeljal pred nj 10 najstarejših ubogih prebivalcev, rad bi jih z denarjem obdaril. Drugo jutro pride župan z ubožci h gospodu, toda ima jih seboj le sedem. „Lepo, g. župan“, reče mu gospod, „lepo, da ste te može pripeljali,

ali zakaj jih niste deset pripeljali?“ — „Rad, mil. gospod“, izgovarja se župan, „rad bi jih bil, toda trije najstarejši so letos umrli“.

Razne stvari.

(Cesarjevič v Mariboru.) Celo mesto je v prazničnem oblačilu, izlasti pa stojé ulice in hiše, koder se peljata cesarjevič in cesaričinja, vse v zelenju in v banderih. Več sto maj, na katerih visé bandera različnih barv, stoji po straneh ulic od kolodvora skozi mesto in potlej od Grajskega trga tje do vinorejske šole.

Iznad hiš in stolpov cerkvá visé velika bandera in so hiše po vrhu še z venci, grbi in banderci nakinčane. Ob krajih ulic stojé požarni brambovci za stražo. Na kolodvoru in pri knezoškofjski palači stojé pa vojaški oddelki.

Po mestu je velik praznik nihče ne dela in tudi prodajalnice so na pol ali tudi celo zaprte. Ob devetih dopoldne sta se cesarjevič in njegova prevzvišena soproga peljala mimo Maribora v Celje. Veliko ljudi ju je pričakovalo na kolodvoru in ju veselo pozdravilo. Prevzvišena gosta sta prijazno odzdravila, ali iz voza nista stopila.

Ob treh po poludne pripelje ju isti vlak iz Celja. Na kolodvoru je bila najvišja gospoda. Nj. ces. visokosti stopita iz voza, prijazno pozdravijo ju navzoči. Župan stopi pred nju ter ju povabi v kratkih pa prisrčnih besedah, naj bi blagovolila priti v mesto. Potem se visoka gosta podasta, prijazno na vse strani odzdravlja, na voz, ki ju čaka in voz se pelja po času naprej v mesto. Pri lepih piramidah pričakujejo ju mestne gospé in pri obeliskih dekleta v belih oblačilih in tudi gospe. Gospd. E. Lorber, hči tukajšnjega odvetnika, stopi naprej ter izroči lep šopek Nj. ces. visokosti.

Za tem gre voz naprej čez veliki trg memo stolne cerkve h knezoškofjski palači. Le-tu stojé zastopniki mesta, duhovščine, uradov, oficirji in sploh vse, kar ima kaj veljave v očitnem življenju.

Milostlj. knezoškof ju sedaj vzprejmó ter gresta Nju ces. visokosti gori v palačo. Po kratkem oddihu začno se predstave. Po njih, ki so trpele blizu eno uro, podasta se visoka gosta v stolno cerkev, tu so peli gg. bogoslovci izvrstno in z navdušenjem. Po kratki molitvi ogledata si cerkev, ki je sedaj že prav dostojna. Skozm, na se vsedeta na voz ter se peljata rejsko šolo. Tam si ogledata razstavo sadja in grozdja, sta vpričo, ko se preša grozdje, sprejmeta jerbašček grozdja ter se poslovita prijazno od vodstva in učencev. Pot nazaj na kolodvor je šla skozi Schillerstrasse in Graško predmestje.

Prijazno slovo, ves čas klici „živio“ in „hoch“! Red vseskozi izvrsten. Ta den je bil za Mari-bor v resnici domoljubni praznik.

(Zahvala.) Vsem premilim prijateljem, ki so mi ob mojem odhodu iz Celja, kakor tudi v dan moje inštalacije v Vitanjskega župnika razodeli svojo blago naklonjenost, izrekam svojo najpristržnejšo zahvalo! Pri tej priliki se zahvaljujem najiskrenejše vsem častitim udom in prijateljem „kat. podpor. društva“ v Celju za njihovo dozdajno podporo. Vsled soglasnega sklepa slavnega odbora „kat. podpor. društva“ ostanem še v prihodnje načelnik temu domoljubnemu društvu ter prosim vse častite rodoljube za nadaljnjo podporo.

Jožef Žičkar,
župnik.

(Doslednost.) Na c. kr. gimnaziji v Celovcu je treba izkušnje za poduk v stenografiji. Pravi se, da preneha letos ta pouk za to, ker je nima g. profesor, ki jo je doslej podučeval. V istem mestu pa podučuje na c. kr. učiteljišču še vedno nek učitelj v slovenščini, pa nima za njo izkušnje. Ali mar za slovenščino ni treba izkušnje?

(Premeščenje.) V Marenberg pride za c. kr. notarja g. Martin Kotzbeck, doslej v Kostanjevici na Kranjskem.

(Šulverein.) V Malem vrhu pri sv. Lenuartu v slov. gor. je bilo par možiceljev pri vinu. Bilo je že močno, kajti zmedlo jim je možgane. Dedje so pravico, spati v postelji v tem, ko spé ostali po tleh, licitarili in kupil si jo je eden izmed njih za 10 fl. 20 kr. Denar dobode šulverein.

(Mladina.) Zadnji četrtek se je nek sedmošolec v Gracdu na stopnjicah c. kr. gimnazije vstrelil v prsi ter si je tako hotel mlado življenje vkončati. To se mu sicer ni nagodilo, pač pa je pokazal, da je dozorel za blaznico.

(Na prosto.) Iz ječe v Šmarju jo je v ponedeljek dne 10. oktobra Anton Kužnar popihal. Doslej ga še niso dobili, dolgo pa gotovo ne bode svežega zraka dihal.

(Sejem.) V petek, dne 21. oktobra, je bil v Celju sejem. Prignali so kaci 80 parov volov, 220 krav in 6 telet. Cena je bila nizka, vendar pa se je za dve tretjini živine prodalo. Ljudem je treba pač denarja.

(Pokopališče.) Celjsko mesto napravi si novo pokopališče. Prostor pa so si za nj izbrali „na galgah“, to je na hribcu, ki leži na severu mesta.

(Duhovske spremembe.) Vč g. Anton vit. Wretschko, opat in dekan v Celju, je prosil, naj se mu odvzamó opravila dekana. Poslej jih bode torej oskrboval vč. g. Jožef Jeraj, kn.-šk. konsist. svetovalec in župnik v Žaleu. Č. gosp. Arminij Kapus, doslej kaplan v Slivnici pri Celju, pride za kaplana v Žitale in č. g. Martin Ulčnik, doslej kaplan v Lučah pojde za II. ka-

plana k sv. Križu pri Slatini. Kaplanji v Slivnici in v Lučah ostanete prazni.

Loterijne številke:

V Trstu 22. oktobra 1887:	48, 61, 73, 74, 80
V Lincu	81, 67, 80, 71, 17

Slovo!

Vsem prijateljem in znancem, pri katerih se nisem mogel posloviti osebno, selivši se od sv. Jurja v Poličane, v slovo na tem mestu: Z Bogom!

Jože Zeilhofer,
učitelj.

Naznanilo.

Od strani c. kr. okrajne sodnije v Ptuj se naznanja, da se je dražba k zapuščini dne 25. septembra t. l. umrlega kaplana iz Zavrča gosp. Franca Rošker-ja spadajočega vina in pohištva dovolila in da se je za to dan na

3. novembra 1887

predpoldnem ob 10. uri na licu mesta v Zavrču odredil.

C. kr. okrajno sodišče v Ptuj,
dne 24. oktobra 1887.

Nadučiteljska služba

se na dvorazredni ljudski šoli IV. plačilne vrste v Cezanjevcih od velike noči 1888 definitivno odda.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnem zmožni prositelji vložijo naj svoje prošnje do 20. decembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Cezanjevcih pošta Ljutomer. Organisti imajo prednost.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 20. oktobra 1887.

1—2

Predsednik.

Priporočba.

Podpisani uljudno priporoča, p. n. občinstvu svojo dobro izvršeno, **krojasko delo** po prav nizki ceni s poroštvom.

Jakob Zakovšek,
krojač v Hrastniku.

Ljutomersko cerkveno vino

blizu 100 hektolitrov ali 35 polovnjakov, bode se proti gotovi plači dne 4. novembra na dražbi prodajalo s posodo ali brez posode. Dražba se začne ob 9. uri zjutraj v župnijski kleti v Ljutomeru.

Cerkveno predstojništvo.

Javna zahvala.

Slov. požarni brambi Vojniški, c. kr. vojaški straži iz Celja in vsem, ki so na sv. Lukeža večer tako pridno pomagali gasiti ogenj, kateri je bil nastal sredi Šmartinske vesi, izreka se najprisrčnejša zahvala. Bog plati stoterno!

Šmartin v Rožni dolini, dne 23. okt. 1887.

Za cerkv. predstojništvo: Jernej Voh, župnik.

Za občino: Janez Podjaveršek, župan.

Dražba cerkvenega vina

blizu **30 polovnjakov** se vrši **2. novb.** ob 10. uri v Framu. Neobtočeno.

Trgovski učenec,

slovenskega in nemškega jezika zmožen ter z dobrim šolskim spričevalom se pri podpisnem takoj sprejme. Tak z dežele ima prednost.

Andrej Golob, 3-3

trgovec v Koprivnici, pošta Reichenburg.

Albert Fiebiger poprej Essler

kotlar v Mariboru

Koroške ulice števil. 5

priporoča svojo zalogo dodelanih kotlov za žganje in pranje, v vsaki velikosti. 2-3

Mlada drevesca,

3- in 4letne cepnike mašanekarjev komad 20—40 kr., divjake 3- in 4letne, komad 5—10 kr. prodaja Merk, Mühlgasse št. 1. 3-3

2-3 Podučiteljska služba

na trirazrednici pri sv. Urbanu poleg Ptuja, IV. plačilnega razreda, se umešča. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 1. januarja 1888 pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj,
dne 16. oktobra 1887.

Predsednik.

Dražba cerkvenega vina.

Na dušno, 2. nov. ob 10. uri predpoldnem se bo v Kamnici 9 polovnjakov novega vina po dražbi prodavalo.

2-2 **Cerkveno predstojništvo.**

Novo vino na prodaj!

V Pivolah na nekdanjem Ipavičevem posestvo se prodaja 6 štartinjakov letošnjega vina od preše. Polovnjake mora kupec sam imeti.

2-2

Okolicsany.

Ivan Pražen,

prvi umetni in trgovski vrtnar v Celju

priporoča sveže sočivje, cvetlice, kmetijska semena lastnega pridelka. Nadalje cvetlice v loncih vsake vrste, rože, 10.000 jabolčnih in hruškovih divjakov, špargljeve zeli, šopke, nagrobne vence. Vrtni se okusno oplešajo. Kupujejo se koščice jabelk in hrušek, katere so sveže in suhe. 3-6

Prava francovka (konjak).

SCHUTZMARKE



HERTL'S FRANZBRANNTWEIN

Postavno vlož. brambena marka.

Kaj je prava francovka? Iz francoskega in južno-štajarskega močnega vina ekstrahiran alkohol, z imenom „konjak“ v obče znano, duh in telo oživljajoče zdravilo. Kaj se dobi navadno namesto takega zdravila?? Navadni špirit z eterom, kateri ne le nič ne pomaga, temveč še slabo upljiva na truplo. Ako druga zdravila pri protinu, trganju v udih in boleznih v živcih nič niso pomagala, prosim, da še naj poskuša iz spodnje-štajarskega konjiškega vina lastnih gor, destilirani konjak (francovko), ki ima pri vseh boleznih čudno moč. Mala steklenica 50 kr., velika steklenica 1 fl., s podukom, kako se rabi. Stari konjak, kateri se posebno rekonvalescentom priporoča, velja steklenica 1 fl. 50 kr. Vsaka steklenica ima pristavljeno postavno registrirano brambeno marko.

Razpošiljatev vrši se naravnost od moje destilacije. Kdor naroči 4 velike steklenice, dobi vse franco in z zabojem vred.

Benedikt Hertl,

3-20

vinogradnik in graščak na gradu Goliču pri Konjicah, Spodnji Štajar.

Zaloga za Gradec pri gg. lekarjih J. Eichler in C. Blodig.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 43. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1887.

27. oktobra.

Štev. 141.

Preccnitev konja.

(Dalje.)

Modri belec je, kar se tiče barve, enak sivemu belcu, samo dlaka je modrosiva.

Železni belec je ta, ki ima barvo, kakor železo, ki se je ravno pretrlo. Jabelčni belec je po navadi prestopok iz sivega do belega belca, nahaja pa se tudi, kakor mladostna barva. Strdeni belec ima belo in rmeno-rjavo dlako. Grive in rep so pri njem sive, konec repa pa je rmenkast. Beli belec je bel, a kožo ima črno na krajih, ki so brez dlake pa tudi drugje. Največkrat postane tak v svoji starši dobi sivi in jabelčni belec; nekateri konj pa se pobeli prav rano.

Ako se temu belcu dlaka sveti, dobode pa ime srebrnega belca. Vrh teh belcev, ki smo jih doslej nekoliko opisali, nahaja se še drugih belcev, n. pr. muškatni belec. Leta ima rdečo, rmeno in rjavo barvo vsepopek, grive in rep pa ima temne ali tudi sive.

Breskvič ali breskov belec ima barvo podobno breskovemu cvetu, dlaka je mešana siva in rdeča ter ima majhne rdečkaste proge.

Cimetnik je belec z belo in rmeno-rdečo dlako. Peščeni belec ima belo dlako mešano z žolto in rdečkasto.

Škorec je bel, a ima vmes žolto in črno dlako. Drozeg je tudi bel pa ima temno rdečesivo dlako, na glavi in po straneh je žoltkast ali tudi rjav.

Šokoladnik ima temno-rjavo sivo dlako, grive in rep pa sive.

Mušnik kaže veliko za lečo ali tudi za grah debelih temnih prog, sicer pa ima belo ali sivkasto dlako. Postrvnik ima okroglaste, rdeče ali jasno rdeče rjave, v časih gosto sejane proge v svoji beli dlaki.

Ris je belec, a barva je lahko vsaka, da je še le bela ter ima razne velike bele proge po sebi.

Nespremenljivi belec. — Zamorec ali tudi zamorski glavec je črno-modro siv, glava pa je črna in isto tako tudi noge. Grive in rep so črnkaste. Rjavi belec ima rjavo dlako, vmes pa belo in črno (tudi sivo). Glava je rjava, noge črne, grive in rep pa so črne ali sive.

Rdeči belec je rdeč, vmes pa ima sivo ali belo in črno dlako, glava je rdeča, noge so rdeče ali sivo-črne. Grive in rep so rdeče ali rdeče-sive. Žolti belec je žolt z belo ali sivo

in črno dlako vmes. Grive in posebno rep so jasno ali tudi temno sive.

Dletčna dlaka. Bela dlaka je celo redka v drugi barvi dlake. Tedaj so dletčni črnci, dletčni rjavci, dletčni lisci in dletčni bledci.

Beli rojeni belci. — Koža ni, kakor pri drugih belcih, črnkasta, ampak na podlačenih in tudi na golih mestih je mesene barve, grive, rep, noge in kopita so bele. Atlasec ima svetlo dlako in žametnič tako brez svita, sta pa ona edina belca, ki se porodita bela.

Ris. — Na belodlačni in meseno-barvni koži sedé temne, večkrat jasniše obrobljene proge v temnih glavnih mestih. Risci so črni, rjavi, rdeči in rmeni.

Šarec. — Pri teh je menjava med večjimi nerednimi progami temniše barve in med belo dlako. Večkrat so celi deli trupla ene in iste barve. So pa šarci črni, rdeči, rjavi in žolti.

Ahatni šarci kažejo sivo meliranje rjavkastih prog, porcelanji šarci imajo pa modrosive in žolto-rjave proge.

Znamenja. — Za znamenje velja nam pri konju bela dlaka na prednji strani glave in na spodnjih delih nog, če so te konju lastne sem od rojstva. Bela dlaka dobi se sicer tudi na drugih delih konja za znamenje, vendar le za to, da se razpozna konj od drugih, če nima drugih znakov; kakor znamenje v pravem pomenu pa vendar niso, ako jih nima konj že sem od rojstva.

(Dalje prih.)

Bučele.

(Dalje.)

V vsakej bučelni družbini je neobhodno potrebna matica, kraljica in matica delavk in troto, katera ne trpi nijedne druge vrstnice zraven sebe; tudi delavke se jedne držé, a druge preženó, ali pa umoré. V spomladi, ako ima panj mnogo bučel, strdi in ploda, se jame priprava za roje in izrejo matice. Na roteh spodnjega satovja zapazimo okroglo-rujave, želodnej skledici podobne celice. To je pričetek matične zibelke, narejene iz starega voska. Matica znese v vsako po jedno jajčko, a čez tri dni se izvali ličinka, podobna majhnemu, belemu črvu, katerega delavke skrbno redijo, da v petih dneh popolnoma doraste. Sedaj pokrijejo delavke

zibel, in v osmih dneh se spremeni v bubo in in potem v matico. Matica je godna v 16 dnevih. Matico lahko spoznamo od drugih. Glava ji je okroglejša, telesce z zadkom daljše in na spodnjem kraju rujavo. Perutnice krijejo le polovico zadka. Hodi zelo počasno in nožice stavi daleč narazen. Na glavi v straneh ima veliki stranski očesci, s katerimi v daljavo vidi, po mislih prirodnoslovcev. Razun teh še ima troje manjših, s katerimi vidi v bližini. Med stranskimi očesoma zapazimo tipalnici, sestavljeni iz 13 udov, ž njimi voha. Potem vidimo spodnjo in zgornjo ustnico s sesalom, raztegniti se da, ž njimi strd sesa.

Mlada matica popred ne nese jajčic, dokler ni oplemenjena; le-to se pa godi pod milim nebom, vsako leto vsaj enkrat, drugače bi nesla jajčke samo možkega spola. Navadno se to godi od ene do treh popoldne, spremlja jo šumeča množica trotov in delavk. Plemenitev so godi v zraku, a trot, ki jo je prašil, takoj pogine. Matica oplemenjena je celo življenje rodovitna, in nese jajčke možkega in ženskega spola; a to se godi že nekaj dni potem. Matica oplemenjena je jako rodovitna, zlasti prvi 2 leti; v 24. urah utegne pri ugodnej paši in obilnih bučelah nanesti do 3000 jajčk. Ako pa ni dosti snažnih celic in premalo strdi, pusti jih na tla padati. Mrzlejša ko je jesen in zima, poprej neha njena rodovitnost. Učeni bučelarji trdijo, da rodovitna matica v enem letu nanese 180 do 200 tisoč jajčic.

Drugo pleme bučel so trotje. Vsi so možkega spola in so radi plemenitve matici namenjeni in potrebni. Matica trotova jajčica v posebne celice znese. Za godnost rabijo 24 dni. Trot je mnogo vekši od delavk in matice. Glava mu je okrogla, zlasti veliki ste zgornji očesi. Sesalo ima krajše, ker mu ni potreba strdi nabirati. Telesce je debeleje, perutnice ima močnejše in radi tega glasneje šumi, že od daleka ga slišiš. Prikažejo se v majniku in živé le celo kratek čas, namreč do avgusta, takrat delavke trote pokončajo.

Tretje pleme so delavke, one so za to, da nabirajo strd, cvetni prah in opravljajo vsa domača opravila v panju. Izležejo se iz majhnih jajčic. Čez 3 dni se izvali ličinka, katero delavke skrbno krmijo. Čez 6 dni je ličinka dorastla, in takrat ni zmožna dalje na dnu celice sključena ležati, nego se jame na kvišku stegovati. V tem delavke celico z mladičem hitro z voščenim pokrovom zadela. Tako se ličinka zaprede v kokon in izpremeni v bubo. Jednaki dan pa izleze mlada bučelica iz groba svojega. Takoj pristopijo delavke in osnažijo mladiča. Glava delavke je okrogla, — srcu podobna, od zgoraj nekoliko udrt, a pri straneh od zgoraj navzdol zelo stisnjena. Trioglasta globina na zadnji strani piščali služi kot jerba-

šček za nabiranje cvetnega prahu, katerega ščetnicami iz cvetlic nanj spravljajo.

Drugi deli. Telesce te živali ima tri razdelke, s tenko okroglo kožico sklenjeno: glava, prsi in zadek. Kar se tiče glave, naj še dodamo. Glava ima tri razdelke: oči, tipalnici in rilec, s katerim voha. Oči nahajamo pet. Vsako teh dveh očes kaže z drobnogledom 3500 majhnih šestoglatih, satu podobnih očesc. Mej dvema velikima očescema ste dve tipalnici, s katerima strd že od daljave ovoha. Usta obstojé iz zgornjih in spodnjih čeljustnic in iz sesala, ki je pri delavkih najdaljše, krajše pri matici in najkrajše pri trojih.

Prsi so sestavljene iz treh nepopolnih obročkov, na katerih je 6 nožic. Kril in perutnic ima 4, ter so prozorne. Prednja krila so večja od zadnjih, pokrivajo pa ves zadnji del telesca pri delavkah, matice na pol, a pri trojih še manje. Na zadnjem telescu je spodaj in vrh 6 polobročkov, ki kakor deske na strehi drug drugega pokrivajo. Želodček ima dvojen. V zadnjem hrani nasrkano, še vodeno strd. V njem se prekuha, izčisti in postane gosta. Potem se v celici izbljuje. Spodnji pa služi za prebavo živeža. Dušnikov ima bučela 4, dva na prsih in dva na straneh zadnjega telesca; po zadnjih stopa zrak v dva mehurčka, ki nadomestujeta pljuče. Dalje ima želo za brambo, imajoče 9 nazaj zakrivljenih kraguljičkov, in ako piči, se ne da lahko iz rane potegniti, ter še mnogokrat strupen mehurek s seboj potegne, kar pouzroči da bučelica pogine. Troti nimajo te brambe. (Dalje prih.)

Zelni koši.

Letos je bilo sušno leto. Marsikaj, kar smo sejali ali sadili, ni storilo. Čas in trud, ki smo ga v tem imeli, smo tedaj izgubili. Oboje pa je vendar-le veliko, če izgubimo. Treba je po takem, da gledamo na to, ali bi kje ne bilo mogoče iz tega, kar nam ni storilo, še vendar-le kaj narediti.

Iz velike večine moramo priznati, da se ne da ničesar storiti, ampak je v resnici čas in trud več ali manj izgubljen. Žal nam je pri tem samo, da davkarija noče za to ničesar vedeti, ampak tirja od nas davek, vse eno, ali smo kaj ali pa nismo ničesar pridelali. Za to pa že celo ne vpraša, ali smo svoje pridelke tudi v denar spravili. Davkariji ni na tem nič, v svojih listinah ima, da smo ji toliko in toliko na dolgu, torej plačajmo! Odkodi za to vzeti denarja, to ni za-njo, a tem bolj je za nas veliko vprašanje.

V le-teh vrstah pač nimamo namena razodeti kmetovalcem nove poti, po kateri pridejo do denarja, da ga nesó v davkarijo, nekaj pa jim vendar-le mislimo ustreči, če jim podamo

neka ravnala, kako je mogoče vsaj gledé zelnih košev še storiti, da ne ostanemo v tem popolnem na suhem.

Kakor znano, letos zelje ni storilo. Suša ga je zadržala, pa tudi mrčesa je bilo na njem toliko, da ni moglo, ko bi bilo tudi hotelo, vzrasti. Vsled tega imamo tudi veliko košev na zelniku, glav pa le malo ali vsaj premalo, da bi iz njih še kakih grošev izkupili. V nekaj je mogoče se tu škode obvarovati. Izkušnja namreč uči, da taki koši niso samo za to, da jih človek poseče, se vé, da z nevoljo. Mogoče še je iz njih kaj storiti ter za se vsaj nekaj še dobiti korist.

Ako se s koševjem ravna dobro, to se pravi, ako ga znamo čez zimo ohraniti, ne bode ono brez vse koristi za nas. Kdor zasadi tako koševje na pravem mestu ter gleda na to, da mu ne pozebe po zimi, dobode vzpomladi sočivje, da se le čudi.

Opravilo je v tem to-le: Na zelniku se napravi graba — taka, kakoršnja komu kaže, se vé, da se ravna v tem, kolikor da ima tega koševja. Po tem se vsade zeli, koševje, ena za drugo v to grabo, druga poleg druge. Na nje se položijo deske, za tem pa listje ali druga nastelj, kar je ravno človek premore in nazadnje pokrije se vse s prstjo.

Na obeh koncih grabe se pusté luknje in zapró se one še le, kedar se je bati hujih mrazov. Glave, ki jih vzpomladi dobode človek, so sicer majhne, toda one so fine in njih okus ni slabši, kakor je pri karfijolu. Ako se to vresniči, pridobili bi si v tem v resnici veliko.

Mi nismo sicer porok, da je vse tako, kakor smo popisali, toda od večih strani se nam hvali ta način, po katerem se iz koševja dobode več koristi, kakor če ga damo koj h kratki živini v hrano. Nam bode torej ljubo, če napravi kdo izmed naših bralcev ta poskus z letošnjim zelnim koševjem. Izguba ne bode pri poskusu velika, korist utegne pa biti velika, če se poskus obnese.

Dopisi.

Iz Trbovelj. (Premiranje.) Vzprejmite, da si je že malo pozno, te-le vrste o naši razstavi. Kakor se je slovesno začela, tako se je tudi veselo končala. Najbolj pa so je menda veseli ti, ki so dobili za svoje pridelke kako odlikovanje. Ti-le so dobili državna darila: Za krave: Miha Senica iz Jurkloštra 40 gld., po 30 gld.: Martin Majcen iz Dola, Peter Erjavec iz Trbovelj. Deželna darila po 20 gld.: Ferdo Roš v Hrastniku, Matija Pavšek v Trbovljah, Fran Polak v Trbovljah, Ant. Železnik v Trbovljah, Jan. Irman, Ignacij Korošec v Trbovljah, Jan. Dornik v Trbovljah, Jak. Drahs-

ler v Dolu, Janez Brič, Janez Jesenik, Matija Čamar, Fran Kalan, Janez Rotar in Janez Logar, vsi v Trbovljah. Za mlado živino dobili so državna darila: Janez Sequiček iz Jurkloštra 20 gld., po 15 gld.: Matija Hvalec in Janez Stross iz Trbovelj. Deželna darila po 15 gld.: Evgen Gunkl v Loki. Anton Volavček v Trbovljah, Josip Deželak v Jurkloštru, Valentin Zupančič v Trbovljah, Kaspar Kilar in Ferdo Roš v Hrastniku. Po 10 gld. iz Prahove ustanove: Anton Žagar. Martin Murn in Ernest Sušak iz Trbovelj. Za prašiče srebrno svetinjo: Ferdo Roš v Hrastniku in Ignacij Korošec v Trbovljah. Za perutnino dobil je bronasto svetinjo jedini Ferdo Roš v Hrastniku. Za ovce premijo 8 gld. Jan. Brünner v Trbovljah, 4 gld. pa Matija Drnovšek v Hrastniku. Za čebele častno diplomu Fran Polak v Trbovljah, 5 gld. premije M. Laznik iz Dola. Za poljedelske stroje, orodje in naprave dobili so: srebrno društveno svetinjo: Ivan Laznik iz Hrastnika, bronasto društveno svetinjo Ignacij Močnik iz Mozirja, Jos. Lorber iz Žavca. Častno diplomu Anton Ottenschlager z Vranskega, Karol Ulaga iz Laškega trga. Pet goldinarjev Ivan Drobež iz St. Jurja pri Vranskem. Po tri goldinarje: Josip Strauss in Josip Kurnik iz Trbovelj. — Za poljedelsko in domačo industrijo: Pet goldinarjev Ivan Mazzoni z Vranskega. Dva goldinarja Valentin Zupančič iz Trbovelj. — Za razne žgane pijače razstavno diplomu: Marija Rajšek, Josip pl. Pohl in Franc Dergan iz Trbovelj, J. Vovk iz Hrastnika in Jernej Lanišnik od sv. Katarine. Za rudarstvo srebrno državno svetinjo: tovarna za kemične izdelke v Hrastniku. Trboveljsko premogarsko društvo in Trboveljska tovarna za cement. Razstavno diplomu: Josip Terčak v Ratečah in Maček iz Zagreba. — Za šolske vrtove: srebrno društveno svetinjo: Šolski vrt v Laškem Trgu, nadučitelj g. Valentinič od sv. Jedrti, nadučitelj Seligo in nadučitelj Obrski iz Ponikve. — Za šolske reči častno priznanje dobile so ljudske šole: Na Vranskem, pri sv. Jedrti, v Hrastniku, pri sv. Katarini, na Zidanem mostu, v Trbovljah, dalje trije učitelji gg.: Ivan Logar iz Trbovelj, Franc Kocbek iz Žavca in Jos. Zupanek iz Griž. Razstavno diplomu dobila je ljudska šola v Zagorji. Dvanajst goldinarjev določil je okrajni odbor Vranski, da jih dobita po šest jeden učenec in jedna učenka ljudske šole na Vranskem. Iz razstavnih dohodkov in iz darila g. Washingtona predsednika štajarske kmetijske družbe, dobile so: Ljudska šola pri sv. Jedrti 4 gld., v Hrastniku 6 gld., v Trbovljah 6 gld. — Za industrijske izdelke. Razstavno diplomu: Miha Altziebler iz Celja, Iv. Arzenšek iz Trbovelj, Jos. Bock iz Laškega trga, Anton Cizelj z Vranskega, Štefan Češko iz Vojnika, J. Dornik iz Trbovelj, Luka Frajle

iz Trbovelj, Volbenk Fodermajer iz Žavca, Fr. Knez iz Radeč, Josipina Kosmač iz Trbovelj, Matija Medved iz Zagorja, grof Montecucoli iz Štorja, Josip Oravec iz Zidanega mosta, Anton Počivavšek iz Trbovelj, Martin Potrata iz Trbovelj, Valentin Rozim iz Hrastnika, Peter Rückl iz Hrastnika, Bernhard Strahovnik iz Žavca, Fr. Šušman iz Trbovelj, Ivan Zupan iz Št. Petra, A. Samasa iz Ljubljane, tovarna za steklo iz Zagorja, premogarsko društvo iz Trbovelj, Iv. Schauer iz Wiesa, Vaclav Vrba iz Maribora, Jos. Vračko iz Žavca, Ivan Cetelj iz Žavca, G. Tönnies iz Ljubljane in Riessberger & tovar. z Vranskega. Zahvalo rastavne komisije: Fric Raš iz Celja, F. Detter iz Ljubljane in Franc Pachiaffo iz Celja.

Iz Maribora. (C. kr. poštna hranilnica.) Od časa do časa izdaja c. kr. poštna hranilnica uradna naznanila o svojem delovanju. Le-to oznanilo ima za mesec september to-le: Ulog je bilo 384.917 in njih vrednost znaša 52,121.822 gld. Te uloge so iz raznih dežel in sicer iz Štajarskega jih je 18.437 in one dajo 2,012.279 gold., iz Koroškega jih je 5193 vkup za 504.271 gld. Na dalje Kranjska šteje 4196 ulog in one dajo 481.890 gold. Na Primorskem je ulog 5827, njih vrednost pa je 741.528 gld. Ulogam nasproti pa je 125.091 povrnil, v vsem za 51.465.319 gld. Primorsko je izvzelo 2273 povrnil ali 908.100 gld. Kranjsko 770 povrnil ali 126.952 gld. Koroško 919 povrnil in 172.066 gld. denarja, Štajarsko pa 3705 povrnil in 1.251.871 gld. V vseh, tedaj tudi drugih deželah vložili so doslej, odkar se je c. kr. poštna hranilnica začela 13.154.589 ulog ali denarja 1.245.223.718 gld. 48 kr. To je v resnici veliko denarja, ali izjemalo se ga je v tem času tudi veliko, kajti doslej ga je ostalo v hranilnici samo 43.872.934 gld. 67 kr. Nekaj je to že tudi in kaže, da vlada ni slabe poti krenila, ko je začela s svojo hranilnico. Želel bi človek samo še to, da bi se je pri nas ljudje še bolj prijeli ter ji donášali groš za grošem. Hranilnici bi se v tem ne godilo slabo ali kakor smemo reči, tudi ti, ki bi ulagali, bi ne trpeli suše.

Iz Rožne doline. (Požar.) Na sv. Lukeža večer ob pol 9. uri začelo je sredi Šmartinske vasi prav blizu cerkve goreti. Nevarnost bila je grozno velika, lahko bi bila pogorela vsa ves, kakor dne 2. maja bližnja Novacerkev. Sreča, da je bila sapa popolnoma mirna, strehe pa po dolgem deževju še premočene. Ker niso le sosedje urno pritiskali, ampak je tudi vrla Vojniška požarna bramba prišla na pomoč, da celo iz Celja prihitela je vojaška straža braniti, posrečilo se je požar tako omejiti, da je Ant. Dimec p. d. Žošme sredi s slamo krite vasi

edini pogorel. Živina se mu je večinoma otela, a hlev, hišo in svinjake mu je ogenj pokončal. K sreči je posestnik za nekaj malega imel poslopja proti ognju zavarovana. Kljub temu je pomoči prav potreben!

Raznoterosti.

(Naše trsje.) Dve leti je tega, kar so spravili naše trsje v Bosno ter ga ondi posadili. Kolikor se sedaj sliši, dé mu ona zemlja dobro. V Foči vsaj se hvali tamošnji posestnik, da ima že letos zdravo in lepo grozdje s trsov, ki jih je ondi vsadil.

(Drag konj.) Grof A. Forgaš, veleposestnik na Ogerskem, je kupil nekje na Angleškem kobilu, staro blizo sedem let ter je štel za njo 20.000 gld. Šel je bil sam po njo in lahko si človek misli, kako je na njo gledal, da jo spravi zdravo domov. Ali mu pa se bode kedaj plačala, to je seveda dolgo vprašanje.

(Sadjereja.) Toma Mlinar in Jozefa Ratej, marljiva in umna sadjerejca na Prihovi, v občini Vrhovlje, sta na razstavi v Trbovljah za razno žlahno sadje prejela diplomo častnega priznanja. Tudi sta letos veliko denarja skupila za svoje sadje. Ona torej imata od sadja čast in korist.

(Trgatev.) Okoli Maribora se izvrši ta teden menda že po vsem trgatev. Nič se jim ne obnaša dobro. Mošt ima na vago za 3—4 stopinj manj slaje, kakor lani.

(Zelje.) Na Malem Štajarju je letos v obče malo zelja. Kakor pa se sliši, imajo ga gorenjski Kranjci obilo, ne manjka pa jim tudi naročil za-nj. Prodaja se ga od njih največ v Trst; cena mu je, če so glave lepe, 3 ali 4 fl. za sto glav.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor 100 kg.	6 —	4 60	4 40	2 90	5 40	5 —	4 —
Ptuj . 100 kg.	5 75	4 —	4 —	2 50	5 —	4 —	4 50
Celje . . .	7 10	5 20	5 37	3 10	4 95	—	7 90
Gradec 100 Kg.	7 60	5 80	5 50	6 10	6 85	6 50	6 10
Ljubljana .	6 32	5 —	3 95	2 98	4 90	—	—
Celovec . .	5 90	4 20	3 70	2 50	4 30	—	—
Dunaj . . .	7 75	6 15	6 78	6 20	6 38	—	—
Pešt } 100 Klg.	6 90	5 47	6 72	5 25	5 71	—	—